

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ  
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ  
Кнеза Вишеслава 1, Београд

## ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ</b></p> <p>1. Датум именовања (избора) комисије: 13.04.2016.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен:</p> <p><b>Др Ивана Бједов</b>, доцент Шумарског факултета Универзитета у Београду (Ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура)</p> <p><b>Др Драгица Обратов-Петковић</b>, редовни професор Шумарског факултета Универзитета у Београду (Ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура)</p> <p><b>Др Весна Ђукић</b>, ванредни професор Шумарског факултета Универзитета у Београду (Ужа научна област: Механика нестишљивих флуида и хидраулика и хидрологија)</p>                                                                                                                                 |
| <p><b>II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ</b></p> <p>1. Име, име једног родитеља, презиме: <b>Сузана, Радојица, Петровић</b></p> <p>2. Датум и место рођења, општина, држава: <b>18.02.1991, Савски венац, Београд, Србија</b></p> <p>3. Студијски програм основних студија које је кандидат завршио: <b>Пејзажна архитектура и хортикултура</b></p> <p>4. Датум завршетка основних студија: <b>09.10.2015.године</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p><b>III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:</b></p> <p><b>Тренутно стање и мере заштите флористичког диверзитета леве обале Дунава и мреже канала приградских насеља Београда</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p><b>IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА:</b></p> <p>Мастер рад, под насловом <b>Тренутно стање и мере заштите флористичког диверзитета леве обале Дунава и мреже канала приградских насеља Београда</b>, кандидаткиње дипл. инж. Сузана Петровић обухвата 54 стране текста, 1 табелу, 1 графикон и 42 слике. Састоји се од 6 поглавља: 1. <b>Увод</b>, 2. <b>Материјал и метод рада</b>, 3. <b>Опште карактеристике истраживаног подручја</b>, 4. <b>Резултати рада и дискусија</b>, 5. <b>Закључак</b> и 6. <b>Литература</b>. Сва поглавља чине посебну целину и имају своју структуру, која је прилагођена теми која се проучава. Циљ истраживања је анализа тренутног стања флористичког диверзитета леве обале Дунава и мреже канала приградских насеља града Београда, као и утврђивање фактора који угрожавају флористички диверзитет како би се препоручиле адекватне мере за заштиту флористичког диверзитета.</p> |
| <p><b>V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА</b></p> <p>Мастер рад под насловом <b>Тренутно стање и мере заштите флористичког диверзитета леве обале Дунава и мреже канала приградских насеља Београда</b> је теоријско-истраживачки рад.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

У поглављу **Увод** дефинисани су основни појмови који се односе на предмет рада, одосно дефинисан је појам флористичког диверзитета, наведени су фактори коју га угрожавају. Такође је истакнут значај истраживног подручја као плавне површине која је смештена уз речна корита и као таква представљају изузетно важна подручја са аспекта заштите биодиверзитета и природних вредности. Кандидаткиња наводи да, поред Горњег Подунавља и Ковиљско-Петроварадинског рита, истраживано подручје представља једну од највећих плавних зона у целој Србији.

У поглављу **Материјал и метод рада** наводи се да су теренска истраживања вршена у периоду од новембра 2016. до августа 2017. године. Такође, у истом поглављу наведена је и литература која је коришћена током теренских истраживања и обраде података.

Кандидаткиња дипл. инж. Сузана Петровић у поглављу **Опште карактеристике истраживаног подручја** најпре дефинише границе истраживаног подручја. У истом поглављу представљени су еколошки фактори (хидрографски, орографски, климатски и едафски) који карактеришу проучавано подручје. Поред њих кандидаткиња истиче и значај историје развоја истраживаног подручја као веома важног фактора за развој флоре и вегетације.

У поглављу **Резултати рада и дискусија** кандидаткиња наводи да флору истраживаног подручја чине 216 аутохтоних и алохтоних врста. Наглашена је доминација адвентивних врста. Међу овим врстама наведене су инвазивне врсте које спадају у групу агресивних инвазивних врста: *Amorpha fruticosa* L., *Robinia pseudoacacia* L., *Ailanthus altissima* (Mill.) Sw., *Asclepias syriaca* L., *Ambrosia artemisiifolia* L. Поред тога кандидаткиња наводи постојање значајног броја лековитих врста (80 лековитих врста). Затим, 16 врста које су ретке и угрожене, па тиме и законом заштићене и 5 реликтних врста.

У истом поглављу кандидаткиња наводи да шуме на овом простору према вертикалном распрострањењу шумске вегетације припадају појасу алувијално - хигрофилних типова шума. Врсте које су карактеристичне за ове шуме значајно су потиснуте ширењем инвазивних врста. Такође, указује се на чињеницу да је стање шума у форланду у великој мери резултат антропогених утицаја и предузимања мера и активности на пошумљавању, њиховом одржавању и уређивању шума. За ове активности задужено је јавно предузеће „Србијашуме“ којим управља шумско газдинство „Београд“ преко шумске управе „Рит“. Значајно је и очување и унапређење аутохтоних хигрофилних, пионирских крајречних заједница.

Када је реч о вегетацији која се јавља уз канале, као и у каналима, у раду се наводи да су врсте које су забележене на тим локалитетима углавном спонтано настаниле. У условима недовољног одржавања профила канала, косине обрастају вишегодишњом дрвенастом вегетацијом. На овим стаништима доминирају рудерална и инвазивне врсте, али се јављају и веома значајне врсте, као што је *Iris pseudacorus* L. (барске перунике) која представља ретку, рањиву и угрожену врсту флоре наше земље.

У раду се објашњава да су истраживана станишта под интензивном антропопресијом већ дуги низ година што указује на њихову велику подложност инвазији, тако да је на истраживаном подручју уочена значајна заступљеност инвазивних врста. Констатује се да су на свим истраживаним локалитетима најдоминантније следеће инвазивне врсте: *Amorpha fruticosa*, *Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*, *Ailanthus altissima*, *Robinia pseudoacacia*, *Asclepias syriaca*. С обзиром да је реч о агресивним инвазивним врстама у раду је анализирано распрострањење истих на проучаваном подручју.

На основу теренских истраживања кандидаткиња констатује да на проучаваним локалитетима популације лековитих, самониклих биљака нису велике бројности, већ представљају спорадично присутне јединке.

Такође, у поглављу **Резултати рада и дискусија** издвојени су најзначајнији фактори који угрожавају флору истраживаног подручја: бесправно подизање објеката, изливање фекалних вода у канале, дивље депоније, пољопривреда и индустрија, плантаже клонских топала и чиста сеча, инвазивне врсте и низак ниво свести становништва о важности очувања природних вредности. Сваки од ових фактора детаљно је анализиран.

Посебна пажња у оквиру овог поглавља посвећена је предлогу мера за заштиту флористичког диверзитета. На самом крају поглавља **Резултати рада и дискусија** кандидаткиња наводи да од свих предложених мера за заштиту флористичког диверзитета превенција је најважнија. То подразумева подучавање и информисање локалног становништва и надлежних служби о свим видовима загађења воде, земљишта и ваздуха, о актуелним и потенцијалним инвазивним врстама, о значају враћања аутохтоних врста и друго. Јачање свести и воље грађана је од суштинског значаја за очување целокупне животне средине, па тако и флористичког диверзитета.

У поглављу **Закључак** кандидаткиња наводи да се на основу прикупљених и анализираних података може констатовати следеће:

- Форланд представља саставни део еколошког коридора од међународног значаја. Овај коридор чини река Дунав и зелени појасеви који се протежу уз њега. Форланд као проширење зелених површина уз Дунав представља важну тачку у оквиру овог коридора која значајно потпомаже миграцију биљних и животињских врста.
- Подједнако велики значај има и вегетација уз каналску мрежу. Како се канали пружају кроз Панчевачки рит повезују веће зелене површине као и водена и влажна станишта. Тиме је животињским врстама олакшано кретање, а и ширење биљних врста воденим током. Канали, односно услови станишта, су повољни за многе врсте којима су вода и влажно станиште важан фактор за опстанак. Према томе, канали поред своје основне функције одводњавања околног терена имају и битну улогу очувања одређених биљних врста, које свакако не би биле присутне да им станиште није адекватно.
- На истраживаном подручју је евидентирно 216 аутохтоних и алохтоних врста, што свакако није мали број. Иако је велики број адвентивних врста, значајно је издвојити да се на истраживаном подручју налази 16 законом заштићених биљних врста, као и 5 реликтних.
- Током времена се са истраживаног подручја број јединки неких врста знатно смањило, а неке врсте су чак и ишчезле са простора који су раније настањивале. Нестанак и повлачење одређеног броја врста условљено је пре свега великим загађењем. Оно је проузроковано како хемијским средствима у процесу пољопривредне производње, тако и фекалним отпадним водама. Ове воде се у неке канале директно изливају. Нису занемарљива ни загађена отпадом који неодговорни грађани одлажу поред канала или уз путеве шума форланда. Поред загађења, многе нативне врсте су угрожене инвазивним врстама, које се често јако брзо шире и не остављају простора аутохтоним врстама. Такође, у форланду су велике површине под аутохтоним шумама замењене плантажама клонских топола. Њихова опходња је на сваких 20 – 25 година, а како се врши

чиста сеча, простор се деградира и отвара за ширење многих инвазивних врста биљака и свакако се нарушава визуелни ефекат.

- Такође, у шумама форланда је све мање аутохтоних врста попут *Populus alba* и *Populus nigra*, *Quercus robur*, као и *Fraxinus angustifolia*. Узрок томе су све веће површине под клонском еуроамеричком тополом, као и ширење инвазивних врста попут *Amorpha fruticosa*, *Acer negundo* и *Fraxinus pennsylvanica*. Док од зељастих врста највеће инвазије праве *Ambrosia artemisiifolia*, *Asclepias syriaca* и *Solidago gigantea*.
- На истраживаном подручју налазе се многе лековите дрвенасте и зељасте врсте биљака, као и биљке које имају употребну вредност у исхрани попут *Corylus avellana*, *Junglas regia*, *Sambucus nigra*, *Morus alba*, *Prunus cerasifera*, *Cornus mas*, *Rubus* spp. и *Robinia pseudoacacia*. Ове врсте представљају важан ресурс, али свакако и вредност. Као и у свему, и овде треба наћи баланс и одрживо користити, односно управљати истим, како би сачували оно што имамо.
- Велики број подручја у оквиру форланда је видно деградиран и нарушен антропогеним деловањем, као и многи делови уз каналску мрежу. Од значаја су све мере заштите које ће обновити деградирана станишта и омогућити да убудуће има знатно мање фактора угрожавања- како станишта, тако и целокупне флоре. Потребно је предузети низ превентивних и репресивних мера и обновити вредност коју ово подручје свакако има и због које је аутентично. Од непроцењивог је значаја обновити, одржавати и заштитити ова влажна станишта, којих је нажалост све мање. Са њиховим нестанком нестају и многе значајне биљне врсте.
- Локално становништво има великог утицаја на стање које се затиче на терену. Наравно, државне институције, управљачи, као и разне невладине организације имају значајну улогу и одговорност. Оне су ту да направе систем како треба и да санкционишу оног који на било који начин ремети и угрожава стање на терену. Међутим, велика је одговорност и на самим грађанима који треба одговорно да поступају и да чувају оно што је за опште добро. Чинећи добро природи и свом окружењу, заправо чинимо највеће добро сами себи.

## VI ЗАКЉУЧЦИ

Кандидаткиња дипл. инж. Сузана Петровић се у мастер раду под називом **Тренутно стање и мере заштите флористичког диверзитета леве обале Дунава и мреже канала приградских насеља Београда** бави актуелном темом заштите флористичког диверзитета.

На основу вредновања резултата рада Комисија сматра да мастер рад дипл. инж. Сузана Петровић пружа одговор на актуелну тему и проблеме заштите флористичког диверзитета. Рад је написан на бази сопствених проучавања и коришћења адекватних литературних извора, а добијени резултати у потпуности оправдавају постављене циљеве истраживања. Написан је јасним стилом и језички коректно. У том смислу овај мастер рад представља вредан и самостални рад са закључцима и препорукама који могу бити основа за наставак истраживања.

Имајући у виду све наведено Комисија сматра да мастер рад дипл. инж. Сузана Петровић под називом **Тренутно стање и мере заштите флористичког диверзитета леве обале Дунава и мреже канала приградских насеља Београда** има све потребне елементе и да се може прихватити као мастер рад.

|                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>VII ОКОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА:</b>                                                             |
| Да ли мастер рад садржи све битне елементе и да ли је написан у складу са насловом рада: <b>ДА</b> |
| 2. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања: <b>НЕМА</b>                       |
| <b>VIII ПРЕДЛОГ:</b>                                                                               |
| На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже:                                             |
| - да се мастер рад прихвати а кандидату одобри одбрана.                                            |

#### ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

---

др Ивана Бједов, доцент  
Шумарског факултета Универзитета у Београду

---

др Драгица Обратов-Петковић, редовни професор  
Шумарског факултета Универзитета у Београду

---

др Весна Ђукић, ванредни професор  
Шумарског факултета Универзитета у Београду

**НАПОМЕНА:** Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.